

Stefan Moysa

"Gott ist Gabe : Meditationen über den Heiligen Geist", Theodor Schneider, Freiburg-Basel-Wien 1979 : [recenzja]

Collectanea Theologica 50/2, 207-208

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

względem siebie w twórczym napięciu, służą temu samemu celowi — głoszeniu obecności Bożej w ludzkich sprawach.

Parę przykładów pozwoli ukazać, że autor tę myśl konsekwentnie w swoich rozważaniach przeprowadza. W medytacji adwentowej ukazuje on Matkę Bożą jako wzór wiary. Dała ona bowiem przykład, jak udać się całkowicie na tę drogę, którą Bóg wskazuje, choć jest odmienna niż droga innych ludzi. Wierzyć bowiem znaczy całkowicie zaufać Bogu, znaleźć w Nim podstawę i rację swojego istnienia, na Nim tylko budować.

Na Boże Narodzenie rozważa autor tajemnicę wcielenia. Ukazuje ona, że Bóg wszedł w codzienność naszego życia i dlatego Boże Narodzenie jest najbardziej ludzką tajemnicą. Jest to uroczystość człowieka, wskazuje na jego wielkość, którą tylko Bóg potrafi zadowolić.

Wielkanoc jest znów tajemnicą wiary. Wiara w zmartwychwstałego Chrystusa stonowi zasadnicze posłanie chrześcijaństwa, jest koncentracją wiary we wszystko inne. Z nią stoi i upada całe chrześcijaństwo. Daje ona wgląd w nową rzeczywistość.

Wspomnijmy na koniec jeszcze o tajemnicy Zesłania Ducha Świętego. Duch Boży jest obecny w pełnej niepokoju i fermentu rzeczywistości świata. Przebywa też w Kościele i daje się odczuć we wspólnych doświadczeniach gminy. Jest też obecny w życiu osobistym każdego chrześcijanina, w jego dążeniu do dobra i w jego zaangażowaniu, mimo że po ludzku biorąc, czasami nie zwiastuje ono sukcesu. Duch Święty znajduje się również w modlitewnym doświadczeniu.

Kasper zmierza więc zawsze do samego centrum tajemnicy. Tam odnajduje Boga i człowieka, w którym Bóg nie przestaje nigdy działać. Są to więc rozważania zarazem bardzo teologiczne i bardzo życiowe.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Theodor SCHNEIDER, *Gott ist Gabe, Meditationen über den Heiligen Geist*, Freiburg-Basel-Wien 1979, Verlag Herder, s. 109.

Duch Święty już nie jest — jak Go nazywano — „Wielkim Zapomnianym”. Szybki rozrost ruchów modlitewnych i charyzmatycznych oraz związana z nimi obszerna literatura świadczą, że chrześcijanie coraz bardziej odkrywają Jego obecność. Dopomóc w tym pragnie również mała książeczka autorstwa profesora teologii dogmatycznej w Moguncji.

Schneider trzyma się ściśle założeń bliższych. Przedstawia więc najpierw związek między Jezusem a Duchem Świętym. Jezus został namaszczony przez Ducha Świętego, który na Nim spoczął. W kazaniu w Nazaret, o którym mówi św. Łukasz (4, 16—21) Jezus stwierdza, że Jego misja opowiadania Ewangelii ubogim dokonuje się pod wpływem Ducha. On też udzielał Jezusowi męstwa i cierpliwości w podjęciu Męki Krzyżowej.

Stary Testament używa wyrazu *ruah* na określenie Ducha Bożego. Wyraz ten oznacza wicher, burzę, ale też oddech, tchnienie. Duch Boży jest więc mocą Jahwe, jest też tym, który daje życie. U Ezechiela jest on przedstawiony jako ten, który przemienia serce człowieka.

Kościół jest wspólnotą w Duchu Świętym. Człowiek zostaje włączony do tej wspólnoty zbawienia przez chrzest dokonujący się w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Wiare w Ducha Świętego wyznaje chrześcijanin w *Symbolu apostoelskim*, który wyraża związek Ducha Świętego z Kościołem. Niektórzy też nazywają Kościół sakramentem Ducha, czyli skutecznym znakiem zjednoczenia z Bogiem przez Ducha Świętego.

W ostatnim rozdziale autor rozważa, w jaki sposób Duch Święty jest darem i to darem osobowym. Pojmowanie Ducha Świętego jako osoby stwarza duże trudności, gdyż współczesne pojęcie osoby jest nieco inne niż było

w okresie ogłaszania dogmatu o Trójcy Świętej. Niemniej o Duchu Świętym należy myśleć i mówić tylko jako o Kimś. W przeciwnym wypadku zostaje On sprowadzony do roli anonimowej siły.

Książka mimo swojej zwięzłości jest dobrym przykładem teologii naprawdę egzystencjalnej i może się przyczynić do lepszego poznania i prawdziwego przeżycia działania Ducha Świętego w Kościele i w każdym wiążącym człowieku.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Bilder zum Kirchenjahr. Seria 6: Sonntage im Jahreskreis A. Dias und Texte zu den biblischen Lesungen, wydawca Friedemann Fichtl, Zürich-Köln-Freiburg in Br.-Gelnhausen 1978, Verlag Benziger — Christophorus — Burckhardtthaus, s. 48.

Obrazy do roku kościelnego tworzą serię liczącą dziesięć części. Ta szósta pozycja obejmuje przede wszystkim przypowieści z ewangelii Mateusza, które występują w czytaniach niedzielnych roku A w okresie w ciągu roku. Istotnym elementem w niej jest dwanaście kolorowych przezroczy do dwunastu czytań. Wybór przezroczy obejmuje bogactwo chrześcijańskiej mowy wyrażonej w obrazach — od późnej starożytności poprzez średniowiecze i barok aż do naszych czasów. Najwięcej obrazów pochodzi z średniowiecza, ponieważ sztuka czasów nowożytnych coraz mniej zajmuje się chrześcijańskimi tematami. Przy doborze obrazów kierowano się najczęściej możliwością zastosowania do różnych okazji i różnych grup ludzi. Wiele obrazów jest metaforycznych podobnie jak przypowieści i wymaga wyjaśnienia. Wskazówki do stosowania znajdują się przy objaśnieniach przezroczy. Podany w małym zeszycie na końcu całej serii wykaz haseł i spojrzenie na całość ułatwi zastosowanie i przyporządkowanie obrazów.

Na początku książki autorzy omawiają kluczowe pojęcia dotyczące perykop czytań ustalonych w roku 1969. Następnie podają wykaz czytań na niedziele roku A okresu w ciągu roku. Umieścili również odnośniki do wszystkich trzech czytań i do odpowiednich obrazów podanych w całej serii. A do każdego czytania podano główne myśli, zawarte w kilku krótkich zdaniach. W tej części znajdują się trzy czarno-białe ilustracje.

Potem dopiero następują obszerniejsze omówienia dwunastu przezroczy. W tych omówieniach znajdują się wyjaśnienia przezroczy i słów ewangelii, medytacje, rozważania, modlitwy, teksty pieśni z nutami. Na początku każdego tematu został umieszczony czarno-biały obraz tej samej treści, co dane przezrocze. Ułatwia to wizualnie zastosowanie komentarza z przezroczem. Medytacje i rozważania związane z tematem perykop ewangelicznych są zaczerpnięte z literatury religijnej i niereligijnej. Spotykamy w nich teksty rozważań Daga Hammarskjölda, Dietricha Bonhoeffera, Alberta Wielkiego, św. Jana Chryzostoma, ks. Mieczysława Małińskiego, bajki A. Kryłowa, braci Grimm i innych autorów. Są to więc niejako wypisy z literatury światowej na temat związany z perykopą ewangeliczną. Dzięki temu perykopy są mocno osadzone w ogólnej kulturze ludzkiej, w której żyjemy. Dzięki temu treść tych perykop staje się bliższa i bardziej przemawia do serc i świadomości naszej.

Omawiana pozycja ukazuje zatem niezwykle cenny środek i pomoc dla wszystkich form nabożeństw, dla dni skupienia, dla duszpasterstwa prowadzonego w parafii za pomocą listów, dla pracy religijnej z dziećmi czy młodzieżą i dla osobistego użytku, zwłaszcza przy organizowaniu Mszy św. Seria umożliwia środkami wizualnymi i tekstowymi głębsze wnikanie i przeżywanie tajemnic zbawienia, ukazanych w czytaniach Pisma św. w niedziele i święta całego roku kościelnego.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa